

การสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ในสินค้าท่องเที่ยวชาวเขา

SEMIOTIC SIGNIFICATION OF TRIBAL TOURIST COMMODITIES

นายพงศ์กฤษฎี พละเลิศ

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2544

บทคัดย่อ

บทคัดย่อปัญหาพิเศษ เสนอต่อโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
ความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์

การสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ในสินค้าท่องเที่ยวชาวเขา

โดย

นายพงศ์กฤษฎี พลละเลิศ

ธันวาคม 2544

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: อาจารย์สามารถ ศรีจันทน์

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบแผนการสื่อความหมายของสินค้าท่องเที่ยวชาวเขา รวมทั้งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายที่ปรากฏในสินค้าชาวเขากับวัฒนธรรมการท่องเที่ยวว่ามีลักษณะอย่างไร ทั้งนี้โดยอาศัยทฤษฎีสัญญาวิทยาและแนวคิดเชิงโครงสร้างนิยามมาเป็นกรอบในการศึกษาสินค้าชาวเขาซึ่งในที่นี้หมายถึงตุ๊กตาชาวเขาทั้ง 6 กลุ่มชาติพันธุ์ ผลการวิจัยพบว่าสินค้าท่องเที่ยวชาวเขามีแบบแผนการสื่อความหมายอยู่ 3 ลักษณะ คือ 1) การใช้สัญลักษณ์สื่อความหมายโดยนัย 2) ใช้การเปรียบเทียบแบบอุปมาอุปมัยกับการใช้ส่วนย่อยแทนความหมายส่วนใหญ่ และ 3) การใช้ชุดของสัญลักษณ์สื่อความหมายภายใต้กระบวนการที่สัมพันธ์กัน อันหนึ่งแบบแผนการสื่อความหมายที่ปรากฏในสินค้านี้ได้ถูกถ่ายทอดผ่านแนวคิดสำคัญๆ คือ แนวคิดความเป็นผู้หญิง แนวคิดความแปลก และแนวคิดความเป็นธรรมชาติและวัฒนธรรมที่ไม่เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้แนวคิดที่ถูกใช้เป็นภาพแสดงแทนในสินค้าท่องเที่ยวชาวเขาพบว่าการผสมผสานของสัญลักษณ์ต่างๆ เข้าด้วยกัน ซึ่งโดยรวมแล้วก็มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมการท่องเที่ยว ขณะเดียวกันก็สอดคล้องกับความหมายทางสังคมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งนั่นย่อมแสดงให้เห็นว่าสินค้าท่องเที่ยวชาวเขาถูกสร้างหรือผลิตขึ้นเช่นเดียวกับกระบวนการผลิตสินค้าในสังคมบริโภคนิยมที่ตัวสินค้ามักมีความหมายทางสังคมสอดแทรกอยู่ด้วยเสมอ

ABSTRACT

Abstract of special problem submitted to the Graduate School Project of Maejo University in partial fulfillment of requirements for the degree of Master of Arts in Communications

SEMIOTIC SIGNIFICATION OF TRIBAL TOURIST COMMODITIES

By

PONGKRIT PHALALERT

DECEMBER 2001

Chairman: Lecturer Samart Srijumnong

Department/Faculty: Department of Agricultural Extension,
Faculty of Agricultural Business

This research was to study the meaning pattern of the tourist tribal goods and to analyze the relationship between tourist tribal goods and tourist culture employing semiotic and structuralist approaches. The sample goods were 6 dolls representing 6 hill ethnic groups. It was found that the tourist tribal goods had 3 patterns of meaning. They were: (1) connotative, (2) metonymic and metaphoric, and (3) paradigmatic patterns. These three patterns signified three majors themes: womanhood, exoticity, and unchanged nature and culture. All these themes were represented in the tourist tribal goods. It was also found that various signs were combined to signify the mentioned meanings which related to tourist culture and utilized the meaning conceived by the public. It was concluded that the tourist tribal goods were created and produced in the same manner as those goods distributed in the consumerist society through which social meaning was embedded.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล : นายพงศ์ฤทธิ พลเลิศ

วัน เดือน ปีเกิด : 12 มกราคม พ.ศ. 2513

ภูมิลำเนา : จังหวัดสุพรรณบุรี

ประวัติการศึกษา :

- พ.ศ. 2534 สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
สาขาวิชาการถ่ายภาพและภาพยนตร์ จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ

- พ.ศ. 2540 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีนิเทศศาสตรบัณฑิต
จากสถาบันราชภัฏเชียงใหม่

- พ.ศ. 2544 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชานิเทศศาสตร์
คณะธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้
อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติการทำงาน : - พ.ศ. 2534 – ปัจจุบัน รับราชการตำแหน่งช่างภาพ 5 ที่สถาบันวิจัยชาวเขา
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โทร (053) 210872